

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/83/2021
Identifikačné číslo spisu:	8118216661
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8118216661.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpenej JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom v Bratislave, Mýtna 48, proti žalovanej B. M., trvale bytom v C. - G., W. XXXX/XX, o zaplatenie 11.083,76 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10Csp/242/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. marca 2020 sp. zn. 11Co/78/2019 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. marca 2020 sp. zn. 11Co/78/2019 v napadnutom potvrdzujúcom výroku a v časti trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júla 2019 č. k. 10Csp/242/2018-75 I. zastavil konanie o zaplatenie 232,80 € s príslušným úrokom z omeškania; II. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 8.374,68 € s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 21. júna 2019 v mesačných splátkach po 280 €, splatných vždy k 20. dňu v mesiaci „k rukám“ (? - ide o právnickú osobu) žalobkyne počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod hrozbou straty výhody splátok; III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a IV. vyslovil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 52%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právo-platnosti rozsudku. V rozsudku právne zdôvodnenom (pokiaľ šlo o vec samu) ust. § 1 ods. 2 a 8, § 2 písm. a/, b/ a d/, § 9 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy, t. j. 10. júla 2012; § 52, § 53 ods. 5, 9 a 10, § 54 ods. 1 a 2, § 517 ods. 1 a 2 a § 565 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení uzavrel (vecne), že medzi stranami nebolo sporným poskytnutie žalovanej (na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uzavretej s právnou predchodkyňou žalobkyne Consumer Finance Holding a.s.) pôžičky v sume 15.000,- €, majúcej sa splatiť 120 mesačnými splátkami po 232,63 € a uhradenie žalovanou do podania žaloby sumy 10.715,75 €, pokiaľ však žalobkyňa (nadobudnuvšia pohľadávku postúpením) úver predčasne zosplatnila (listom z 27. januára 2016), takéto jej oprávnenie nevyplývalo zo zmluvy ani zo všeobecných

obchodných podmienok, predčasné zosplatenie preto nebolo platné a žalovanej preto vznikla len povinnosť na zaplatenie doposiaľ nezaplatených splatných splátok úveru (36 splátok od 20. júla 2016 do 20. júna 2019).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež „nižšie súdy“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 12. marca 2020 sp. zn. 11Co/78/2019 I. zamietol návrh občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom v Bratislave, Šafárikovo námestie 7, IČO: 42 362 962 na pribratie do konania; II. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku II. (čo do vyhovievania žalobe) a výroku IV. (o trovách konania) a III. žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Nad rámec konštatovania správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a stotožnenia sa s nimi podľa § 387 ods. 1 aj 2 C. s. p. (Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z., dnes už v znení viacerých neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) špecificky k odvolacej námietke neplatnosťou zmluvy o postúpení pohľadávky argumentoval ustanoveniami § 524 ods. 1 a § 526 ods. 2 O. z., z ktorých plynie, že súčasťou oznámenia postupcu o postúpení pohľadávky nemusí byť tzv. postupovacia zmluva, dlžník nie je oprávnený sa dožadovať jej preukázania a práva a povinnosti dlžníka nie sú v zásade postúpením pohľadávky nijako dotknuté (princíp identity pohľadávky).

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu v časti vyhovujúcej žalobe podala dovolanie žalovaná (ďalej tiež „dovolateľka“), navrhujúc zrušenie rozsudku v napadnutej časti s vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania, vytykajúceho odvolaciemu súdu nesprávnosť právneho posúdenia veci, odôvodnila závislosťou potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.). Základným právnym problémom v prejednávanej veci je totiž otázka platnosti, či neplatnosti právneho úkonu postúpenia tzv. bankovej pohľadávky podľa § 39 O. z. s ohľadom na existenciu podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (zákona č. 483/2001 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „bankový zákon“), pričom oba nižšie súdy sa s ňou vysporiadali v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu [ktorej výrazom sú rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - z 28. marca 2018 a 24. apríla 2018 vo veciach sp. zn. 7Cdo/20/2017 (správne „7Cdo/26/2017“ - pozn. najvyššieho súdu) a 1Cdo/147/2017), prikazujúcou na neplatnosť prihladať aj bez námietky z úradnej povinnosti súdu.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť, majúc za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je vecne správne a vyporiadalo sa so všetkými právne významnými skutočnosťami, k namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu sa ale nevyjadřila.

5. Najvyšší súd ako súd, na ktorého funkčnej príslušnosti na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom nič nezmenila ani rekodifikácia civilného procesného práva (v tejto súv. por. § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) aj naň oprávneným subjektom, teda žalovanou, v neprospech ktorej boli (v dovolaní napadnutej časti) vydané rozsudky oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné aj dôvodné.

6. V prejednávanej veci nemôže byť sporu o tom, že pohľadávka uplatňovaná žalobou mala prinajmenšom istý čas charakter tzv. bankovej pohľadávky, bez významu tu bolo, že pôvodná žalobkyňa (Všeobecná úverová banka a.s.) ju získala od tzv. nebankovej spoločnosti (t. j. že nešlo o pohľadávku vzniknutú na základe zmluvy banky ako prvotného veriteľa pohľadávky a žalovanej ako dlžníčky) a dovolateľke bolo treba prisvedčiť v tom, že právna otázka výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách a splnenia v ňom uvedených podmienok pre platnosť tzv. postupovacej zmluvy bola aj pre rozhodnutie v tejto konkrétnej veci významnou (s potenciálom ovplyvniť výsledok konania) a zároveň takou, ktorej nižšie súdy buď nevenovali (vychádzajúc z obsahu odôvodnení ich rozhodnutí) pozornosť vôbec (súd prvej inštancie), alebo spôsob riešenia otázky skôr naznačoval neuvedomenie si významu toho, čo najvyšší súd akcentoval v rozhodnutiach uvádzaných v dovolaní, ktorými došlo k vyriešeniu

dovtedy dovolacím súdom neriešenej otázky správnej interpretácie § 92 ods. 8 zákona o bankách a významu doň zanesených podmienok (obmedzení).

7. Už v rozsudku z 28. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/26/2017 totiž najvyšší súd (o. i.) konštatoval, že záver o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok úverovej veriteľky inej osobe pre nedodržanie úpravy tvoriacej súčasť § 92 ods. 8 bankového zákona je celkom nepochybne rozhodujúcim pre ďalší záver o (ne)preukázaní existencie právneho vzťahu strán sporu (tu konkrétne pre nepreukázanie vecnej - tzv. aktívnej - legitimácie žalobkyne, čiže jej statusu nositeľky hmotného práva uplatňovaného žalobou), pričom práve takýto záver by (v prípade dostatku podkladov preň) úspech žaloby vylučoval. V takomto rozhodnutí dovolacieho súdu potom bolo uvedené i nasledovné:

8. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a podľa odseku 3 rovnakého článku každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

9. Podľa § 92 ods. 8 bankového zákona ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

10. Podľa § 39 O. z. neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

11. Podstatou prvého z práve odcitovaných ustanovení je zadefinovanie na úrovni základného zákona štátu medzí, v ktorých sú oprávnené (na druhej strane však tiež povinné) sa pohybovať (konať) subjekty verejného a súkromného práva. Zjednodušene tu ide o vyjadrenie zásady, že kým subjekty verejného práva môžu konať len to, čo im ústava a zákony dovoľujú (umožňujú), subjekty práva súkromného môžu naopak konať všetko s výnimkou toho, čo je zákonom zakázané a druhou stránkou takejto slobody konania v súkromnoprávných vzťahoch je nemožnosť donucovania konajúcich k tomu, čo zákon neukladá.

12. Druhé z citovaných ustanovení je práve oným ustanovením, o ktorého interpretáciu vedie dovolateľka s nižšími súdmi spor, pričom jedným z argumentov použitých na podporu výkladu uprednostňovaného žalobkyňou je argument systematickým začlenením ustanovenia § 92 bankového zákona do trinástej časti zákona, tvorenej jeho ustanoveniami §§ 89 - 93b a nadpisanej marginálnou rubrikou „Bankové tajomstvo“. Pre správne pochopenie významu a povahy takejto úpravy podľa názoru dovolacieho súdu nepostačuje vychádzať z jej zaradenia do konkrétnej časti zákona či dokonca do určitého zákona (keďže ten môže obsahovať a v prípade tu spomínaného bankového zákona mimo akúkoľvek pochybnosť i reálne obsahuje prvky verejnoprávnej aj súkromnoprávnej regulácie), ale nevyhnutným je práve posúdenie, či posudzovaná úprava reguluje správanie subjektov verejného práva alebo naopak dopadá na súkromnoprávne konanie.

13. Napokon tretie zo zhora citovaných ustanovení je tým, cez prizmu ktorého je nutné posudzovať

súladosť súkromnoprávnych dojednání s právom, pričom v súvislostiach prejednávanej veci význam má len prvá z celkom troch skutkových podstatí neplatnosti právnych úkonov definovaných týmto ustanovením (že právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu), to že neplatnosť zakladá rozpor obsahu úkonu alebo jeho účelu s akýmkoľvek právnym predpisom so silou zákona (nielen s Občianskym zákonníkom, ktorého je ustanovenie o neplatnosti súčasťou) a do tretice i to, že ustanovenie § 39 O. z. je súčasťou rovnakého právneho predpisu ako zmluva zakladajúca nároky uplatňované dovolateľkou, nižšími súdmi ale považovaná za neplatnú (keď aj úpravu postúpenia pohľadávok obsahuje O. z. a to vo svojich ustanoveniach §§ 524 - 530).

14. Rozborom ustanovenia § 92 ods. 8 bankového zákona, ktoré od schválenia pôvodného znenia zákona do času uzavretia zmluvy úverovej veriteľky a žalobkyne o postúpení pohľadávok nedoznalo žiadnej zmeny (odhladnuc od prečíslovania k 1. januáru 2009 pôvodného odseku 7 na odsek 8, v tejto súv. por. čl. III bod 46 a čl. XI zákona č. 552/2008 Z. z.) treba dospieť k tomu, že celkom jednoznačne definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke (ktorou sa v nasledovnom rozumie rovnako ako v zákone i pobočka zahraničnej banky) buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 O. z.), z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nespĺcanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržité viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej (napriek splneniu podmienok postúpenia) banka uplatniť právo pohľadávku postúpiť nebude môcť a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením (tu rozumej v čase medzi splnením oboch podmienok podľa prvej vety § 92 ods. 8 bankového zákona a samotným pristúpením k uzavretiu postupovacej zmluvy) svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom práve zmienené obmedzenie banky existovať nebude - vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku zákonom trval kvalifikovaný čas presahujúci jeden rok. Ostatná (tretia) veta ustanovenia je potom z pohľadu správnosti uchopenia problému nižšími súdmi bez významu, nakoľko táto vymedzuje len povinnosť odovzdania postupníkom postupcovi aj dokumentácie preukazujúcej tzv. život právneho vzťahu (resp. pohľadávky) a úpravu týkajúcu sa samotného bankového tajomstva a jeho prelomenia (dovolaťkou vzťahovaného na ustanovenie ako celok).

15. Z takejto úpravy vyplýva zjavná neudržateľnosť argumentácie dovolateľky tým, že v prípade súčtu všetkých omeškaní úverového dlžníka trvajúceho viac než rok sa nemusí trvať ani na výzve banky klientovi pred postúpením pohľadávky, keď časť úpravy o tom, že skôr uvedené neplatí, sa vzťahuje výlučne na zachovanie práva banky uplatniť právo na postúpenie pohľadávky napriek neskoršiemu plneniu klienta a nie aj na ustúpenie od podmienok, za ktorých k postúpeniu možno pristúpiť (hoci tu môže byť predmetom diskusie tá otázka akcentovaná dovolaním, podľa ktorej v takomto prípade nie je zrejmé, čo by v čase po oneskorenom splnení klientom jeho záväzku vrátane príslušenstva malo byť ešte predmetom postúpenia pohľadávky). To obdobne platí aj o nosnej časti samou dovolateľkou ponúknutej odpovede na otázku predostieranú dovolaním, teda že § 92 ods. 8 bankového zákona ako celok treba chápať len ako úpravu podmienok, za ktorých môže dôjsť k prelomeniu bankového tajomstva, pretože takáto interpretácia opomína, že splnením podmienok podľa prvej vety ustanovenia zákonodarca podmienil nielen postúpenie pohľadávok mimo tzv. bankový sektor, ale tiež také postúpenie, pri ktorom pohľadávku patriacu pôvodne jednej banke prevezme iná osoba s rovnakým statusom.

16. Tým, čo je ale z pohľadu správnosti úvah nižších súdov v prejednávanej veci podľa názoru dovolacieho súdu tým najdôležitejším, je to, že zadefinovanie v rámci bankového zákona podmienok, za ktorých môže banka pristúpiť k postúpeniu pohľadávky, je z povahy veci úpravou, ktorej zmyslom (účelom) je to, že bez splnenia takýchto podmienok k postúpeniu prísť nemôže (nesmie). Z pohľadu tolerovateľnosti správania sa subjektov nepochybne súkromnoprávneho vzťahu zmluvy o postúpení pohľadávky je preto rozhodujúce, že u jedného z týchto subjektov a to u postupcu treba usudzovať na existenciu zákonnej povinnosti správať sa určitým spôsobom - neplatí tu, že ho nemožno nútiť konať, čo zákon neukladá, ale je tu presný opak v podobe záujmu zákonodarcu na tom, aby sa konalo určitým

zákonom predpokladaným spôsobom. Druhou stranou rovnakej obraznej mince je potom, že na nesprávanie sa zákonom výslovne ustanoveným spôsobom, teda odmietnutie učiniť zádosť pomerne jednoznačnej právnej úprave, je potrebné nazerať ako na zakázané a teda i odporujúce zákonu.

17. Ak zákonným dôsledkom rozporu právneho úkonu (nerozhodno či obsahu úkonu alebo „len“ jeho účelu) so zákonom je v sfére súkromného práva jeho neplatnosť, podľa názoru dovolacieho súdu neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu úpravy rozhodnej aj pre výsledok konania v prejednávanej veci než tú, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o po-stúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 O. z.).

18. Pri nutnosti vyslovenia práve uvedeného boli ďalšie otázky nastroľované dovolaním právne nevýznamnými či nanajvýš akademickými, ak neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok bez ochoty alebo schopnosti žalobkyne preukázať splnenie podmienky postúpenia reprezentovanej písomnou výzvou banky pred postúpením spôsobila nedostatok prechodu žalobou uplatneného práva na žalobkyňu a teda i nedostatok jej aktívnej legitimácie konštatovaný už nižšími súdmi. Osobe s takýmto deficitom samozrejme nemohlo prislúchať ani oprávnenie na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru a vzhľadom na už priblížené nazeranie na vec by do úvahy neprichádzalo ani odchýlenie sa účastníkov úverového vzťahu od úpravy celkom jednoznačnej pre jedného z nich.

19. V druhom z rozhodnutí uvádzaných v dovolaní, t. j. v rozsudku z 24. apríla 2018 sp. zn. 1Cdo/147/2017, neskôr tiež uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako R 60/2018, potom najvyšší súd (o. i.) uzavrel toto:

20. Vo všeobecnosti platí, že postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena sa nedotýka práv ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas dlžníka. Zámerom právnej úpravy postúpenia pohľadávky je zabrániť tomu, aby postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu právneho postavenia dlžníka. Za týmto účelom sa mu zachovávajú všetky námietky proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietat' voči tejto pohľadávke svoje vzájomné pohľadávky. Následky postúpenia sa tak predovšetkým prejavia v právnom postavení postupcu, ktorý stráca postúpenú pohľadávku so všetkým príslušenstvom i právami s ňou spojenými. Postupník sa na základe postúpenia pohľadávky stane veriteľom namiesto postupcu a pohľadávku nadobudne so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Keďže ide o významnú zmenu v osobe veriteľa, ustanovuje Občiansky zákonník pre postúpenie pohľadávky písomnú formu a zároveň ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia. Osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie potrebné.

21. V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách mal zákonodarca úpravou § 92 ods. 8 ZoB na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priecilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

22. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávanom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý

nemožno opomíňať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva, aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje.

23. Podľa § 525 ods. 2 O. z. nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

24. K poukazu na judikát uverejnený v Zbierke ako R 119/2003 (4Obo/210/01), ktorého publikovaná právna veta znie: „Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník sa v takomto prípade nemôže dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie. To by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník“, najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 1Cdo/147/2017 uviedol: Podľa názoru vec prejednávajúceho trojčlenného senátu sa jedná o judikát v obchodnoprávnom spore staršieho dáta, ktorého závery v súčasnosti nie je možné aplikovať v oblasti spotrebiteľského práva, ktoré spočíva na diametrálne odlišných (až protichodných) princípoch ako právo obchodné. Uvedený judikát primárne rozoberá notifikačnú povinnosť (denunciáciu) s dôrazom na to, ako vplýva toto oznámenie (táto právna skutočnosť) na zmenu v obsahu záväzku vo vzťahu k dlžníkovej povinnosti plniť v obchodno-právnom spore. Tu však treba mať na zreteli, že uvedený judikát nevylučuje (a ani nemôže) možnosť súdneho prieskumu platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, najmä v prípade, keď samotná právna úprava postúpenia pohľadávky podľa O. z. obsahuje ustanovenia o zákaze postúpenia (§ 525 O. z.). Je preto logické, že ak bola postúpená pohľadávka v rozpore so zákonom, nemožno uvedené konvalidovať ani včasným a riadnym oznámením o postúpení pohľadávky dlžníkovi. Je potrebné si uvedomiť, že oznámením postúpenia pohľadávky, ktoré je adresované dlžníkovi, dochádza v prvom rade k tomu, že postupca vyvolá zmenu osoby oprávnenej prijať plnenie, a zároveň berie na seba riziko vyplývajúce z toho, že i v prípade neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky splní dlžník dlh tretej osobe (postupníkovi). Samotným postúpením pohľadávky však nedochádza k inej zmene záväzku než v osobe veriteľa a v prípade, že zmluva bola neplatná, dochádza k tomu, že k veriteľovi pristupuje ďalšia osoba oprávnená prijať plnenie s účinkami i pre pôvodného veriteľa.

25. Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cesia podľa § 525 O. z. alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť postupnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom (§ 39 O. z.), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia, musí prihliadnuť súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.

26. Z už uvedeného je zrejmé, že odvolací súd v prejednávanej veci tým, že odvoláciu námietku žalovanej (neskoršej dovolateľky) neposudzoval aj v intenciách už ustáleného najvyšším súdom, aj pre jeho rozhodnutie významnú otázku platnosti tzv. postupovacej zmluvy a v skutočnosti najmä jej predchádzajúcu otázku možnosti platnosťou sa vôbec zaoberať fakticky vyriešil v priamom rozpore s dnes už ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu.

27. Dovolaciemu súdu preto ani neostávalo iné, než po konštatovaní prípustnosti aj dôvodnosti dovolania o tomto rozhodnúť podľa § 449 ods. 1 a § 450 C. s. p. spôsobom pojatým do výroku tohto svojho uznesenia.

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací

súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok